

Μέτρα στερέωσης και αποκατάστασης του Φρουρίου της Φυλής

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)

Στη λήψη άμεσων μέτρων στερέωσης και αποκατάστασης κρίσιμων δομικών τμημάτων του αρχαίου Φρουρίου της Φυλής προχωρά το Υπουργείο Πολιτισμού, μετά την θετική γνωμοδότηση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου επί της αρχιτεκτονικής μελέτης για την αποκατάσταση της Νότιας Πύλης, της Ανατολικής Κεντρικής Πύλης και των δύο Πύργων εκατέρωθεν αυτής, επί της στατικής μελέτης δομικής αποκατάστασης τεσσάρων κρίσιμων σημείων αλλά και της πρότασης συντήρησης, αποκατάστασης και διατήρησης του δομικού υλικού του Αρχαίου Φρουρίου Φυλής.

Το Φρούριο Φυλής, μέρος του αμυντικού συστήματος της Αθήνας τον 4ο αι. π.Χ., είναι ένα από τα καλύτερα διατηρημένα οχυρά της Πάρνηθας. Εκτός από τις δομικές βλάβες, εντοπίζονται προβλήματα μορφολογικά, λειτουργικά και αισθητικά. Προβλήματα που επιδεινώθηκαν με τους σεισμούς του 1999 και του 2019, αλλά και μετά τη φωτιά του 2023. Οι εργασίες στερέωσης στα στατικά κρίσιμα σημεία, που πραγματεύεται η μελέτη, χρήζουν άμεσης αποκατάστασης.

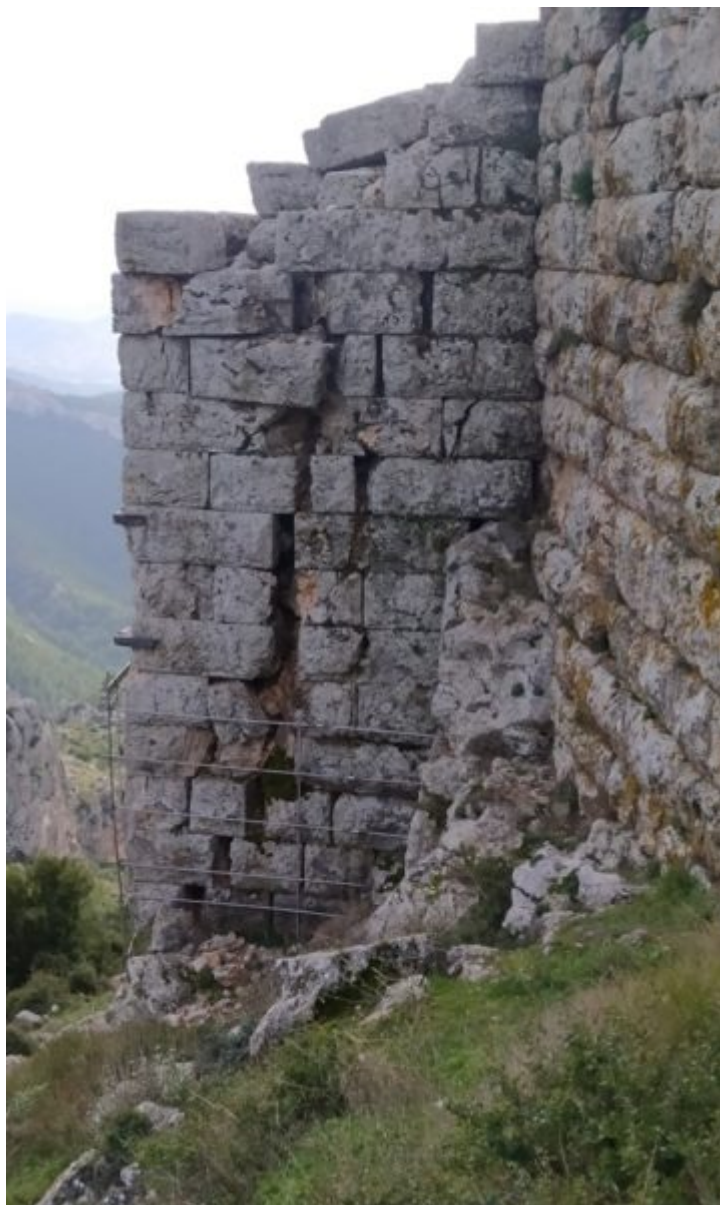

Η αρχιτεκτονική μελέτη έχει ως αντικείμενο τη δομική αποκατάσταση της Νότιας Πύλης, της Ανατολικής κεντρικής Πύλης και των δύο Πύργων εκατέρωθεν αυτής, του ανατολικού ορθογώνιου Πύργου II και του βόρειου κυλινδρικού Πύργου III. Οι αναγκαίες εργασίες διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες: **α)** γενικές, προκαταρκτικές και ερευνητικές, **β)** δομικής αποκατάστασης, άμεσες σωστικές και με μακροπρόθεσμη ισχύ, **γ)** ειδικές αρχιτεκτονικές.

Κύριοι στόχοι της μελέτης είναι **α)** να μην αλλοιωθεί ο γενικός χαρακτήρας του Φρουρίου, ως αρχαίου μνημείου, το οποίο βρίσκεται υπό τη φθορά του χρόνου και των ιστορικών συμβάντων και ως ιστορικού συνόλου, εναρμονισμένου στο φυσικό περιβάλλον **β)** να υπάρχει απόλυτη ασφάλεια των προσώπων, καθώς και για το ίδιο το μνημείο **γ)** να υπάρχει η δυνατότητα επίσκεψης του Φρουρίου **δ)** να πραγματοποιηθεί η αναστήλωση των δομικών τμημάτων του Φρουρίου με τρόπο που να εξυπηρετεί τη σωστή ανάγνωση του συνόλου του μνημείου.

Ως κύριες δομικές βλάβες, όπως περιγράφονται και στην εγκεκριμένη μελέτη άμεσων μέτρων αποκατάστασης, αναφέρονται η ολική ή τοπική κατάρρευση, η απώλεια δομικής μάζας, η ανάπτυξη βλάστησης. Το εμφανέστερο πρόβλημα είναι η κατάρρευση τμημάτων του τείχους και των πύργων προκαλώντας αστάθεια ή ετοιμορροπία. Προτείνεται η άμεση προσωρινή υποστήλωση και αντιστήριξη ετοιμόρροπων τμημάτων του Φρουρίου με μικρής κλίμακας, τοπικές επεμβάσεις προσωρινής στερέωσης στα κρίσιμα σημεία του Φρουρίου μετά την απομάκρυνση της ανεπιθύμητης βλάστησης και ιδίως των μεγάλων δένδρων. Ανάμεσα στις εργασίες προτείνονται η άμεση στερέωση κρίσιμων τμημάτων του βράχου θεμελίωσης, άμεση αποκατάσταση απωλειών υπάρχουσας διάταξης στερέωσης του Πύργου II που τοποθετήθηκε μετά τον σεισμό του 1999, εργασίες αποκατάστασης μακροπρόθεσμης ισχύος του Πύργου II, αποκατάσταση της παραμορφωμένης πυλίδας εισόδου και της λιθόβαθμης κλίμακας στη δυτική πλευρά του. Μετά την ολοκλήρωση της αποκατάστασης, προτείνεται η πλήρης απομάκρυνση της υπάρχουσας προσωρινής διάταξης στερέωσης. Προτείνονται αναστηλωτικού χαρακτήρα εργασίες στην Κύρια Ανατολική Πύλη ΕΑ και στη Νότια Πύλη ΕΝ και επαναφορά κατακείμενων λίθων στις αρχικές θέσεις. Όσον αφορά στη Νότια Πύλη ΕΝ, προβλέπεται, επίσης, δομική ενίσχυση του βράχου θεμελίωσης. Στα μακροπρόθεσμα μέτρα εξετάζεται η δυνατότητα επαναφοράς κατακείμενων λίθων. Όσον αφορά στον Πύργο III, προτείνεται η οριστική άρση των παραμορφώσεων, η αναστήλωσή του και η επαναφορά κατακείμενων λίθων στις αρχικές θέσεις, με στερέωση και ευρεία αναστήλωση των σχετικών αρχιτεκτονικών μελών.

Το μικρού μεγέθους Αρχαίο Φρούριο Φυλής βρίσκεται στις νοτιοδυτικές απολήξεις της Πάρνηθας, περίπου 10 χλμ. βορειοδυτικά του σύγχρονου οικισμού της Φυλής. Χτίσθηκε τον 4ο αι. π.Χ. και χρησιμοποιήθηκε εναντίον των Μακεδόνων. Βρίσκεται σε υψόμετρο 675 μ., έχει έκταση 3,5 στρέματα και περίβολο 300 μ. Περιελάμβανε τείχος, πύλες και τέσσερις πύργους, εκ των οποίων ένας ήταν κυκλικός, ενώ οι υπόλοιποι ορθογωνικοί. Σήμερα σώζονται κατάλοιπα ενός τμήματος της οχύρωσης, μήκους περίπου 300 μέτρων. Το μνημείο έχει υποστεί σοβαρές βλάβες από σεισμούς, ιδιαίτερα του 1999 που προκάλεσε κατάρρευση της κεντρικής πύλης, του κυκλικού πύργου, τη ρηγμάτωση του ανατολικού Πύργου, ενώ η κατάστασή του επιδεινώθηκε στο σεισμό του 2019. Το Αρχαίο Φρούριο της Φυλής στέφει την ανατολική πλευρά του λόφου, ενώ η δυτική είναι απότομη, φυσικώς οχυρωμένη, και ατείχιστη.

Κεντρική Ανατολική Πύλη